

Kunngerð

Tað verður her gjert kunnugt, at fólkatingsval fyrri Føroyar fer fram týsdagin tann 21. mai í ár í tinghúsinum í Tórshavn. Atkvøðutiðin verður frá kl. 10 f. p. til kl. 1 s. p. og frá kl. 3 til kl. 8 s. p., og verður tá givið uppat, so skjótt stöðgur kemur í.

Tey pláss, sum liggjauttanfyri 2 km frá vaistaðnum, og sum kunnu velja í Tórshavn, eru hesi: Argir, Hoydalar, Hoyvík, Hvítanes, Sund sunnanfyri ána, og einstøk hús í Havnardali og ínaantfyri Svartafoss

Tórshavn, 3. mai 1957.

Valstýrið í Tórshavn,

C. Niclasen, form.

Til valfundar í Klakksvík

Framhildið av 1. síðu

skeivur á annan hátt. Hann skuldi heldur spurt teir, ið hava allan innflutningin í hondum, sínar egnu partamenn — heilsolumenninar, agentarnar, spekulantararnar, hví teir ikki keyptu vörurnar, har tær vóru ódýrast at fáa!!!

Tað var ikki hissini, sum Thorstein rósti sær av Tryggingarsambandinum. Hann hevði rættað upp á eitt ótal av paragraffum — og so at enda royndi hann av øllum alvi at fella málið. Hann og allir hansara partamenn stemmuðu ímóti at landið yvirtók tryggingina.

Og soleiðis minkaði Thorstein burtur í einki, hagar til hann ikki tordi upp aftur. —

Jógvan á Dul.

Jógvan á Dul fekk 10 min. burtur av frá Thorsteini. Hetta skuldi vera frægasta roða hansara á allari ferðini. Klakksvíkingar eru takksamir fyrri, at tað skuldi falla í teirra lut ikki at hoyra hin. Hjálp til gomul og sjúk áttu sosialistarnir onga eru av. Tað var sjálvur Móses. Sosialisma var av tí illa. Kundir yvirhøvur ikki praktiserast undan við einum øgillum hevaldi.

Tá ið Jógvan á Dul bøðilflongir sosialistarnar og roynir at vísa á, at tað aldri hevur verið nakað grundarlag til fyrri nakrari sosialismu, skulu vit minna hann á, hvat skrivað stendur í Ap. 2. kap. 44.45:

»Men øll tey, sum trúðu, hildu saman og høvdu alt í felagi; og tey seldu ognir sínar og góðs sitt og býttu tað sundur millum øll, eftir tí sum ein og hvør trongdi.«

Hákon viðgongur mistøk síni.

Eisini Hákon var á pallinum. Talaði sum ein framúr sambandsmaður. Segði tað vera rætt, at teir høvdu mistikið seg í sjómarsmálinum. Loysing var treytin fyrri, at vit settu okkum sjómarsmark eftir egnum tykki. Helt tað vera ov mikið avgjørt at taka loysing upp á fjórðing aftrat. Og so verjan. Hvaðani skuldu vit fáa krigsskip? — Tá Hákon ikki veit, hvaðani vit skulu fáa krigsskip, ja, hvør skal tá víta tað?

Danir skulu samráðast fyrri okkum, segði Hákon.

Hví skulu teir nú tað?

Samráðingarrætturin er eitt B-mál, t. v. s. eitt mál, ið vit kunnu yvirtaka í samráð við Danir.

Hví ikki yvirtaka tað?

Síðani talaði Hákon um hin mikla framburðin undir núverandi landsstýrissamgongu, men gloymdi sjálvandi at nevna:

hin øgiliga skattin og tollin, skerjanina av keypikraftini, avtøkuna av Landshandlinum, tærnar ella stöðgan av veg- og havnabygging, hækkanina av prístalinum við 70 stigum, skerjanina av minstulónini, noktanina av prísviðbót til útróðramenn, kryplanin av ellis- og avlamsrentuni, tærnanina av av viðgerðini av 6 tím vaktarskiftinum, avskrivningarlógirnar, ið sleppa øllum stórmonnum undan at gjalda skatt o. s. fr.

Nei, nei, slíkt eigur ein ikki at nevna á politiskum fundi.

Thorstein torir ikki meir.

Móti endanum stóð Thorstein tómur og úrlatin, og so kom hin sanni stórmannсандin fram úr honum. Hann fór í herna móti AT á Tvøroyri — tí falna virkinum hjá arbeidarafjöldini á Tvøroyri. Og so sjálvandi allar miljónirnar, Dam hevði kostað.

Nú var Dam farin at bláða í »Reyðubók« — syndareglistari Thorsteins, men tá Dam skuldi aftur á pallin at rekja upp »Reyðubók«, og so mótvægis AT nema eitt sindur við Sjóvinnubankan, Uvák, Spermi, Trygd, Signabour, Mercato o. s. fr., kom røðsla á Thorstein, hann leyp á fótur og kravdi fundin slitan í stundini.

Dam var einsamallur í parti. Hann fekk ikki orðið aftur.

Onkuntíð hevur Thorstein ikki verið so grammur at slitið fund kl. 11 á kvøldi.

Og hetta orsakaði so, at eingin annar fekk orðið.

Men hvat skuldi neyðars maður gera, aftaná at hann hevði viðgengið, at teir høvdu gjørt mistøk, høvdu vinglað, høvdu skift ham akkurát sum best bar til?

— Og hvat neit tað ikki Thorsteini í mønu og merg, tá Dam las upp, hvat Thorstein skrivaði í Dagblaðið í 1950 — ein mánaða, áðrenn teir gingu saman við sambandinum:

»Hovudsuppgáva okkara í foroyiskum politikki er at troðka sam-

Javnaðarflokksins arbeiði fyrri fólkatryggingini og teim sosialu málunum

Samræða við P. M. Dam

Vit biðja P. M. Dam siga okkum nakað um flokksins arbeiði á tí sosiala økinum.

— Tá ið javnaðarflokkurin kom í politikk, var eingin ellis- og avlamsrenta.

Tá var bara talan um ellisstudning. Hann varð givin eftir sóknarstýranna tykki og metan. Men tað var hildið at vera armóðslígt og manga staðni skammilígt at biðja um ellisstudning. Og um ein bað ella sókti, var tað ikki stórvægis, ein fekk — og so, at tað sum oftast var tuggumatur á geilum, at hasin og hasin var so ússaligur, at hann lá á kommununi, helt mongum treingjandi yvirhøvur frá at venda sær til kommununa.

Mads Andreas Winther sáli, ið var mikið skald, skrivaði frálika søgu um hesi vanvirkisligu kor hjá teimum treingjandi.

Søgan eitur hungur. Hana eiga øll at lesa.

— Javnaðarflokkurin legði so út í stríðið fyrri at fáa hesi viðursifti broytt?

— Ja, eitt tað fyrsta, ið okkara flokkur gjordi, tá ið hann var komin á ting, var at leggja fram uppskot um at fáa somu ellisrentu- og avlamsrentu í Føroyum sum úti á landinum í Danmark.

Men okkara uppskot fullu.

Hetta elvdi okkum bara til at herða so mikið meira á.

Men vit vóru bara tveir á tingi. So hendi gjøgnumbrotið í 1936. Tá vórðu vit 6 menn.

Nú bognaði mótstöðan.

Vit fingi ikki okkara uppskot samtykt. Men ein ellis- og avlamsrentulóg varð samtykt, ið gav teim gomlu og avlamsfólkunum um 2/3 av tí, ið fólk á landinum í Danmark fingi.

— Hetta var eitt framstíg.

— Men vit góvust ikki.

Aftaná kríggjð seinast fingi vit núverandi avlams- og ellisrentu.

Hon var at byrja við á hædd við avlams- og ellisrentuna úti á landinum.

Men dýrtíðin hevur skapt eitt nýtt glopp við tað, at landsstýrið og stjórnarflokkarnir ikki hava hækkað rentuna sambært dýrtíðina.

Hetta høvdu vit javnaðarmenn positivt uppskot um í ár at gera. Men tað varð einki samtykt. Heldur ikki uppskot okkara um somu vanlukkutryggingarpening sum niðri, og hægri sjúkrakassamark.

— Komu javnaðarmenn so at vinna einki burtur úr uppskotum teirra?

— Jú, afturhaldið hevur tvinnar kostir at velja í, annaðhvørt at verða við at siga kortane og so at verða skolað burtur úr sessunum við eitt val ella at geva eitt sindur eftir og royna á tann hátt at rura fólkinum til vildar. Hitt seinasta gjordi tað hesa ferð.

Tað kom við einum uppskoti um hækkan av avlams- og ellisrentuni við 10%.

Hetta var bara ein partur av tí, ið tey gomlu og avlamsfólkini áttu at fingið.

— Tú hevur, segði tú fyrri stuttum her í blaðnum, arbeitt fyrri at fáa sett fólkatryggingarlógina, ið er samtykt í Danmark, í gildi her. Kanst tú siga okkum nokur orð um arbeiði títt og um málið, ið hevur hin allra stórsta atuga hjá fólki her á landi.

— Tað hevur verið atugaligt at

bandið burtur úr øllum álitisessum her á landi.

So roynast álitismenn!

fylið við og tikið lut í partamanna- og fólkatingsmanna arbeiði til frama fyrri fólkatryggingarmálið.

At gjøgnumføra hetta mál var eitt meistarastykki av samráðingarkynstri.

Men tað eydnaðist at fáa allar 4 teir stóru flokkarnar at verða samdar um uppskotið — stórsigur fyrri javnaðarmenn, ið leiddu samráðingarnar.

— Hvat gjordi tú til bata fyrri málið?

— Tók lut í viðgerðini, talaði við sosialministaran og teir leiðandi og fekk ígjøgnum § 86, ið sigur, at lógin kann verða sett í gildi fyrri Føroyar.

Og so útarbeiddi eg eitt uppskot til lótingið um at fáa hesa góðu lóg at verða galdandi hjá okkum.

Men tað sær út sum afturhaldsflokkarnir eru ímóti henni, serliga fólka-flokkurin, tí hansara menn halda, at tað verður ov nógv at gjalda hjá foroyingum, tá ið teir við at yvirtaka alla ta sosialu forsoyrgina megu gjalda ált einsamallir.

— Eru tað so tey gomlu, avlamsfólkini og tey treingjandi, sum skulu sita við sviðnum soði, fyrri at fólka-flokksmenninir og afturhaldsmenn skulu kunnu spæla líka so raskir sum loysingarmenninir?

— Tað er so, tessverri.

Kunnu vit ikki vera fólka-flokksmenn ella loysingarmenn uttan at tey gomlu og avlamsfólk og onnur treingandi skulu sviða við tað, má loysing og fólka-flokkserpni av sonnum sigast at vera fólksins ólúka.

Tað er greitt, at øll rættvist hugsandi, øll avlamsfólk og øll sosialt treingjandi megu royna at skúga fólka-flokkin og afturhaldið alt sum tað er burtur úr øllum stjórnarsessum og seta aftur ístaðin fyrri teir menn, ið eru so hugsandi, at hitt sosiala rættvisið má ganga á odda og fram um loysing og alt afturhald.

— Hvat vildi fólkatryggingin givið ellis- og avlamsfólk, um vit tóku við hesum her á landi?

— Seta vit, at foroyingar verða at fáa sum fólk í smákeypstøðum og úti á landinum í Danmark, verður ellis- og avlamsrentan nakað soleiðis:

Á plássum við yvir 1500 menniskj. um: kr.
Hjún, bæði 67 ár..... 4.800
Stok, og hjún, har annað er 67 3.228
Hjún, 70 ár..... 5.280
Hjún, 72 ár..... 5.508

Á hinum plássum kr.
Hjún, bæði 67 ár..... 4.404
Stok, og hjún har annað er 67 2.932
Hjún, 70 ár..... 4.836
Hjún, 72 ár..... 5.052

Serligar peningahæddir og reglur eru fyrri serlig tilfelli og har ið viðurskiftini eru vánalig.

Tann broyting er aftrat við fólka-tryggingini í mun gomlu ellis- og avlamsrentulógina, at ein hevur loyvi at hava nógv stórrí aðra innlugu enn nú, uttan at fólkatryggingarpeningin verður minkað. Hetta halda menn vil eggja teim gomlu til at arbeiða longri og veita sær meirinntøku.

Eisini hjún kunnu soleiðis við fólka-tryggingarpeningin og egnari innlugu totast upp ímóti teim 10.000, og kortini fáa tryggingarpening, pensión ella eftirlon.

Meirarbeiðið ókir um nationalinntøkuna og hjálpir landinum at rinda fólkatryggingarpening.

Vit gevast ikki, fyrr enn fólka-